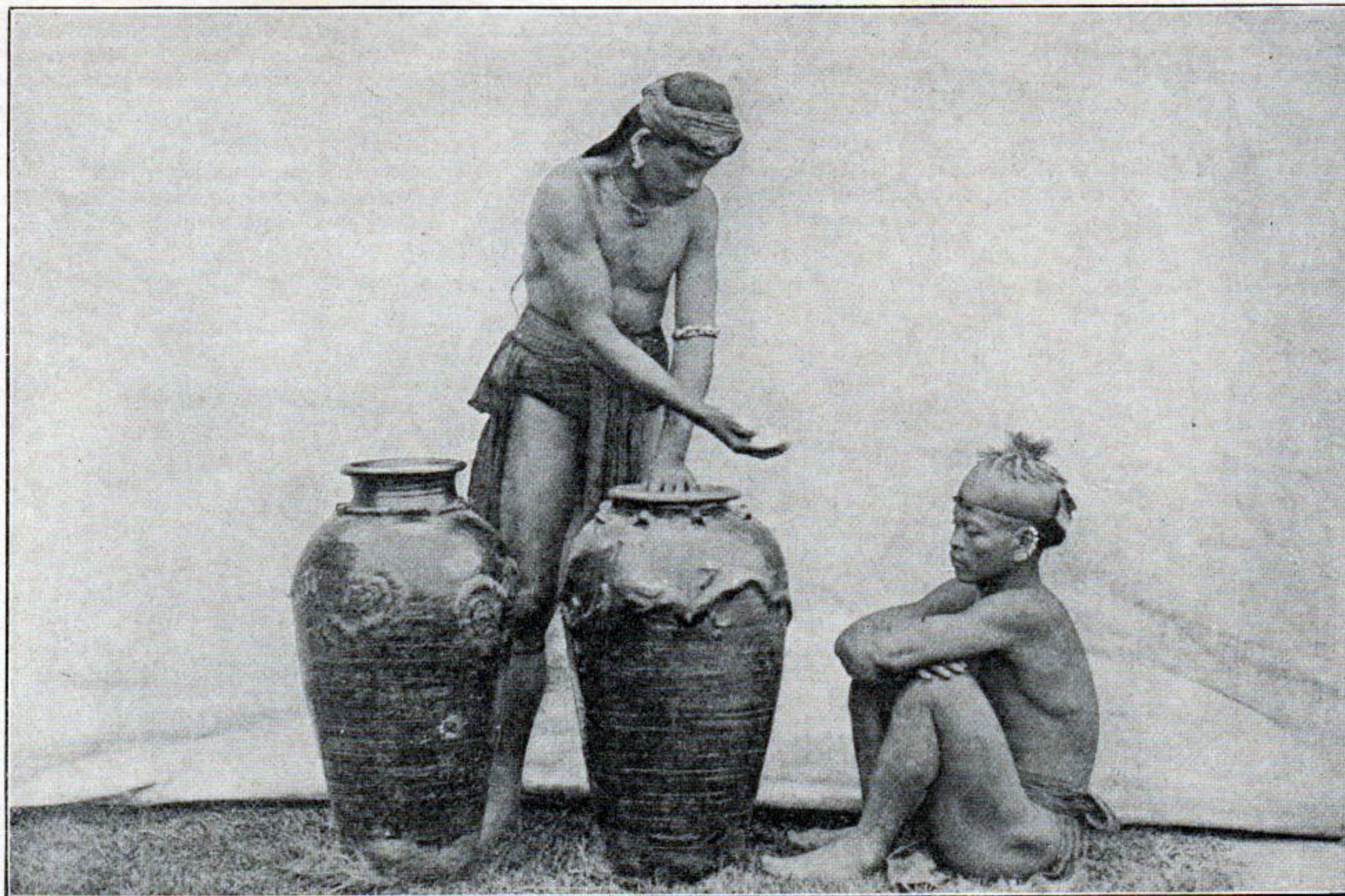
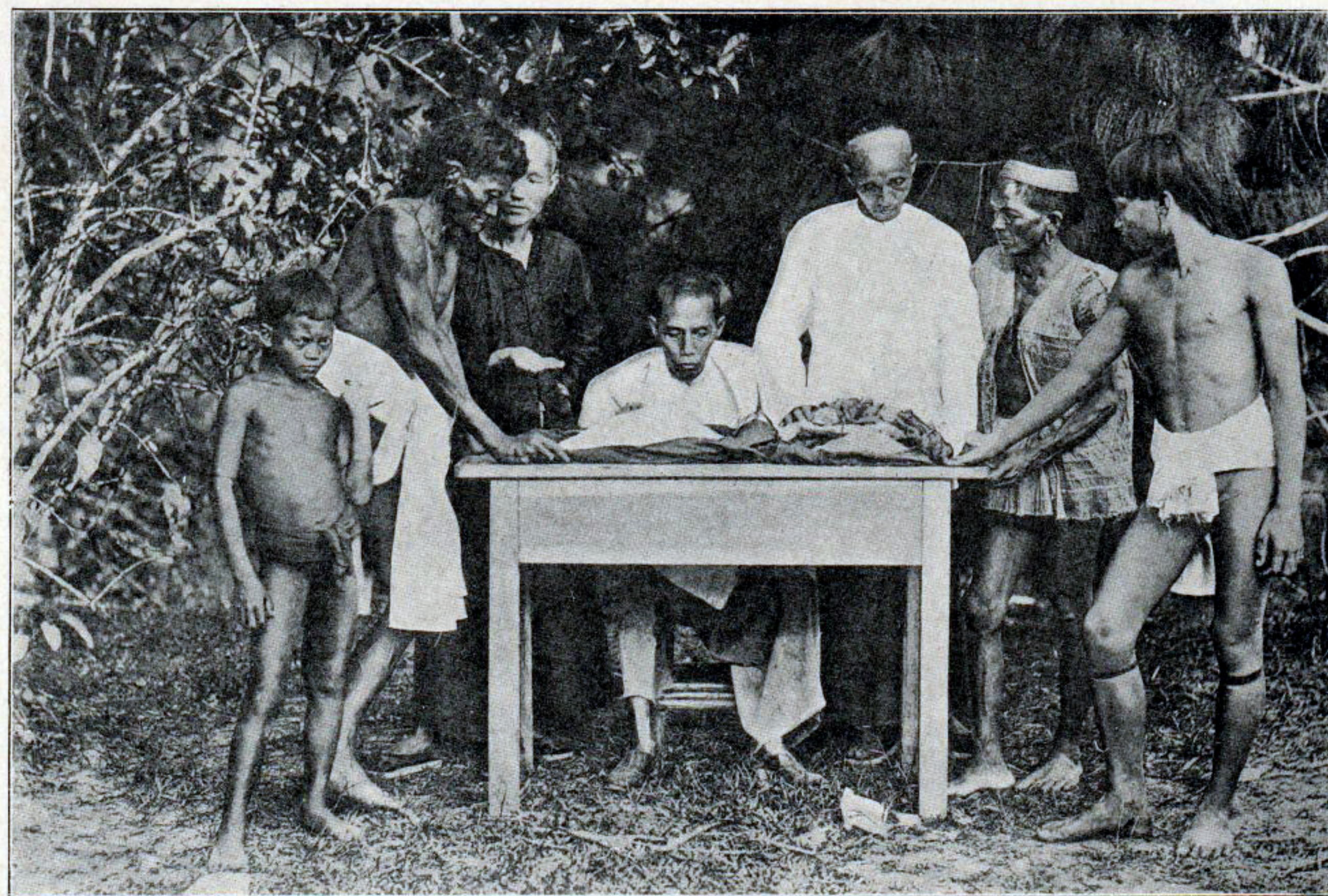

385. HANDELDRIJVENDE DAJAKS.
385. ORANG DAJAK BERDAGANG DENGAN BANGSANJA SENDIRI.

386. HANDEL TUSSCHEN DAJAKS EN CHINEEZEN.
386. ORANG DAJAK BERDAGANG DENGAN BANGSA TIONG-HWA.

385/386. Handelen was oorspronkelijk alleen het overgeven van hand tot hand van wat men kon missen, om daarvoor terug te krijgen wat men begeerde en de andere partij kon missen. Al spoedig begon men goed niet te ruilen tegen goed, doch tegen een waardemeter voor alle goederen. Als zulk een waardemeter dienden schelpjes, lapjes enz., en later alleen het metalen *geld*. Het ruilen werd koopen en verkoopen. Daarna kwamen vreemdelingen voor het goederenverkeer op grooten afstand. Het Maleische „orang dagang” beteekent zoowel „vreemdeling” als „handelaar”.

385/386. Tjara berdagang itoe moela² dengan toekar-menoekar djoega; lama² dipakai soeatoe benda akan menoeekar barang matjam² itoe, misalnja lokan. Kemoedian lokan itoe diganti dengan oeang; dan „toekar menoeekar” itoe diseboet „berdjoeal-beli”.

387. PASARLOODS TE BINDJAI (OOSTKUST VAN SUMATRA).

Voor den plaatselijken handel ontstonden de pasars, de plaatsen waar op vaste dagen de menschen tezamen kwamen, die iets wilden koopen of verkoopen. Op de pasar verzamelen zich ook de ambachtslieden en alle anderen, die hun bestaan slechts daar kunnen vinden, waar velen samen komen.

387. BANGSAL PEKAN DI BINDJAI (SOEMATERA PANTAI-TIMOER).

Tempat orang berdjoel-beli jaïtoe pekan. Tiap² hari jang telah ditentoekan ramailah pekan itoe. Toekang² poen datang djoega kepekan bersedia kalau ada orang berhadjat akan dia.

388. WINKELSTRAAT IN BENKOELEN IN HERBOUW NA DE AARDBEVING IN 1914.

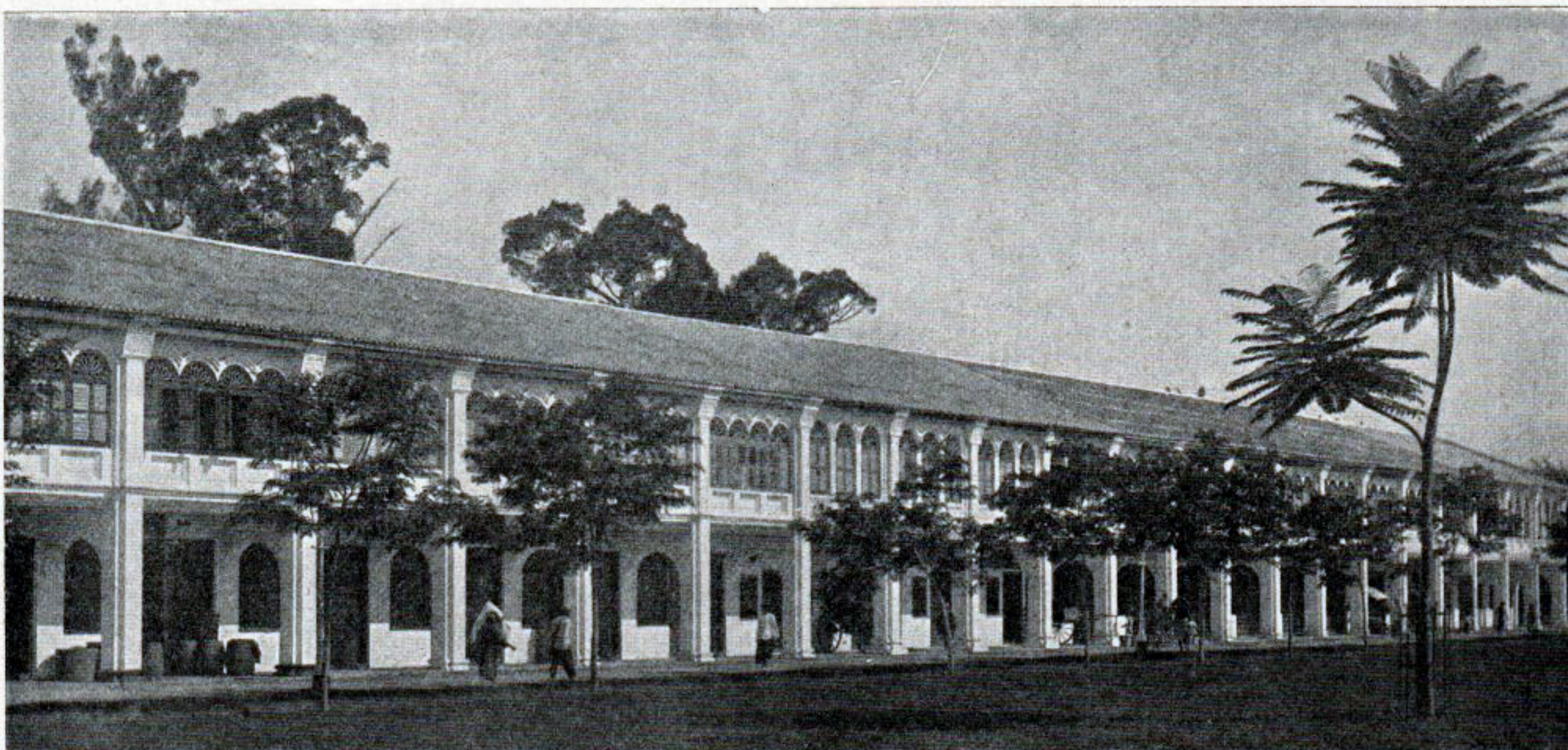
Weldra ontstonden vaste woningen, waarin goederen elken dag te koop worden geboden, de lepau's of toko's. De pasar werd alzoo niet alleen de dag en de plaats van samenkomst, maar de wijk, waar alle handel gedreven wordt. Ja, er zijn zelfs pasarplaatsen op geschikte verkeerspunten, maar ver van eene negeri of kota gelegen.

388. LEBOEH DI BENGKOELEN, DIDIRIKAN SETELAH GEMPA TAHOEN 1914.

Dalam soeatoe kota kerap kali ada seboeah djalan, jang kiri kanannja banjak lepau dan toko², jaïtoe kediaman orang dengan tempat berdjoelan sekali, diseboet „leboeh” namanja.

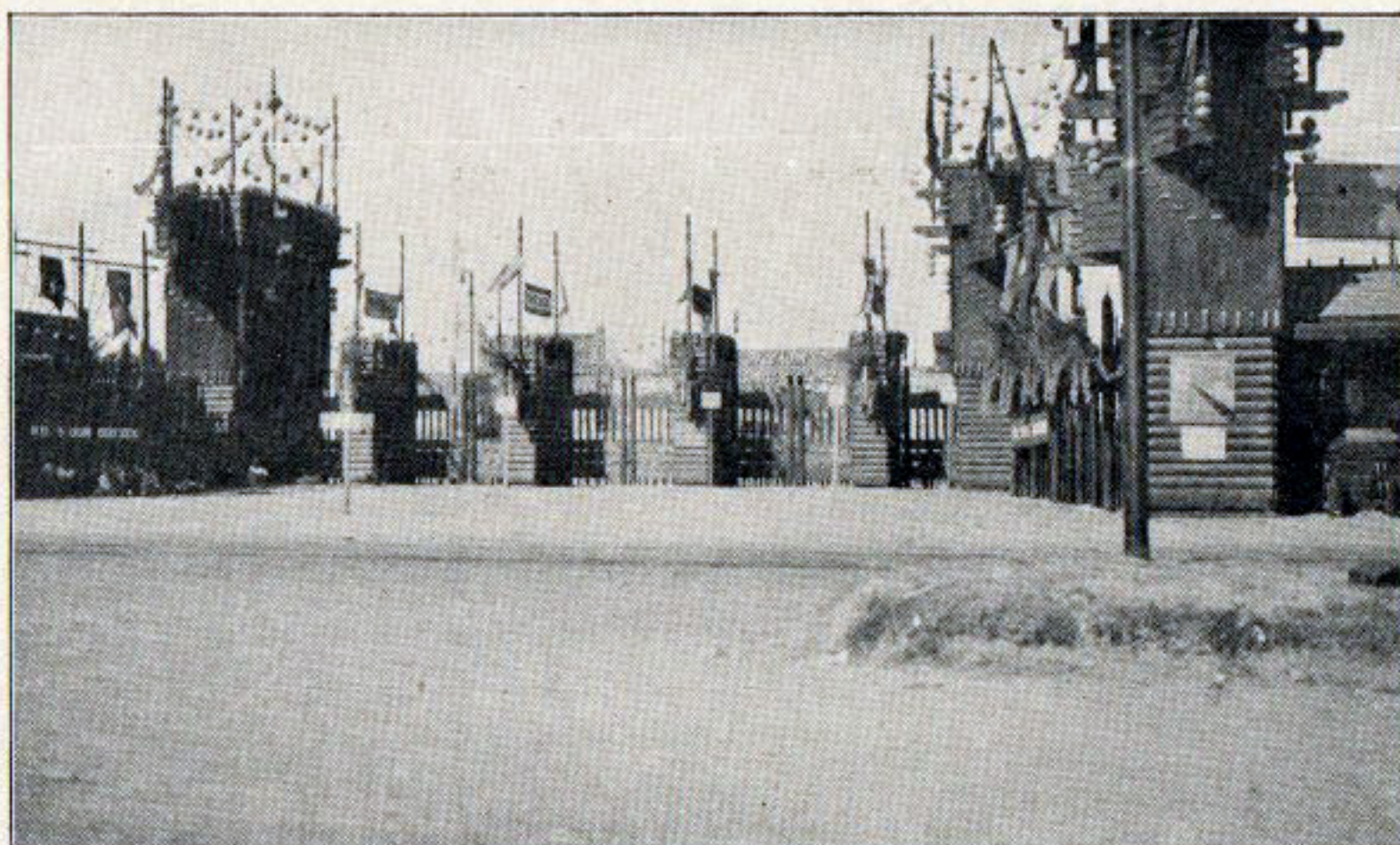
389. WINKELSTRAAT TE BINDJAI (OOSTKUST VAN SUMATRA).
389. TOKO² SEPANDJANG LEOEH DI BINDJAI.

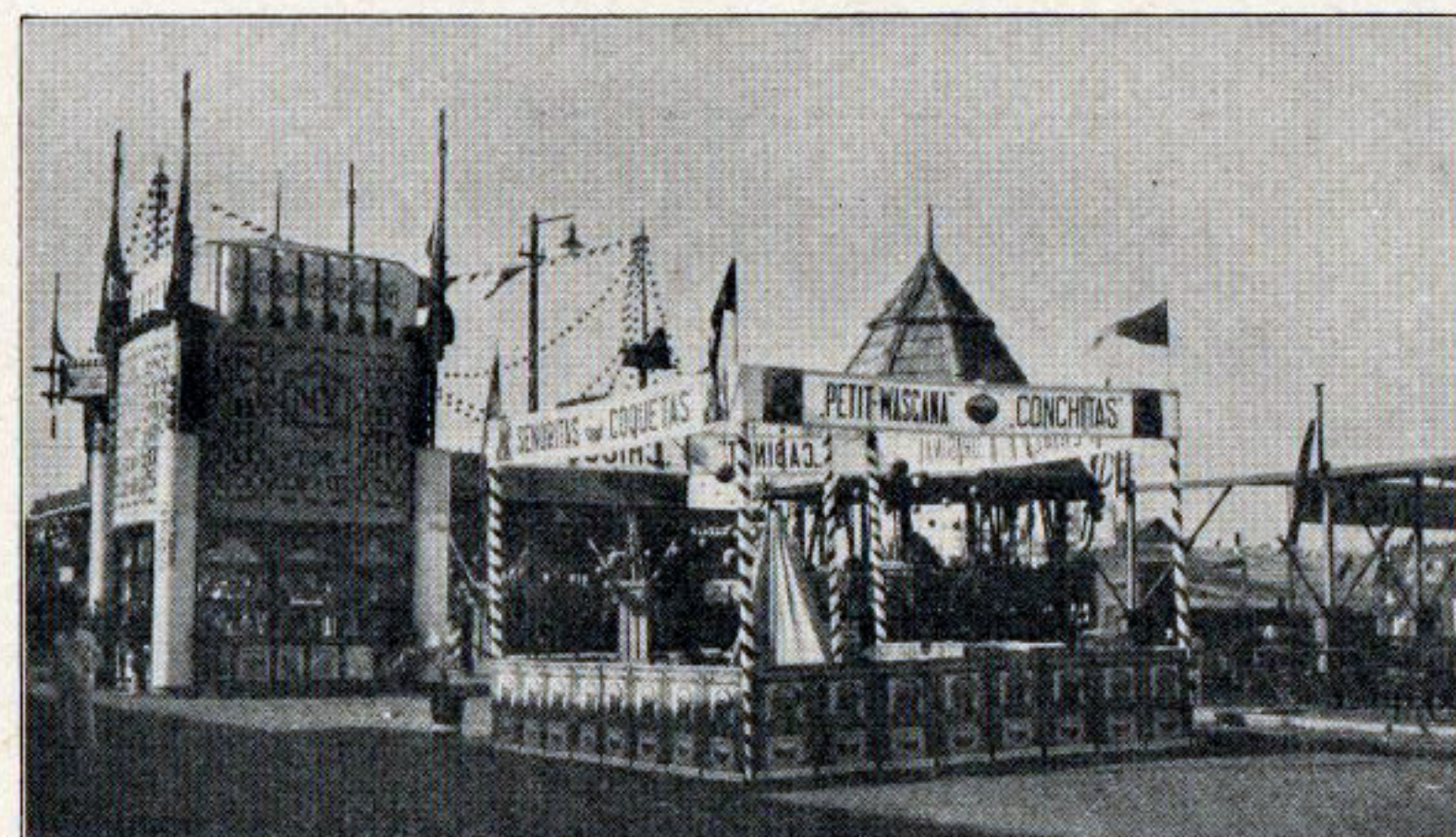
390. STEENEN WINKELHUIZEN TE BINDJAI (OOSTKUST VAN SUMATRA).
390. TOKO² DARI PADA BATOE DI BINDJAI (SOEMATERA PANTAI-TIMOER).

389/390. Men ziet dat vele Chineezen tokohouders zijn. Inderdaad is de kleinhandel gedeeltelijk, de tusschenhandel voor het grootste deel in handen van Chincezen en andere vreemdelingen. De Maleiers van Sumatra zijn echter ook wel geschikt voor den handel en behoeven deze in hun land volstrekt niet aan vreemden over te laten. De Palembangers zijn bijv. een echt handelsvolk; ook te Bandjermasin, hier en daar op Celebes enz. vindt men flinke Inlandsche handelaars.

389/390. Toko² jang besar kebanyakan milik orang asing, teroetama Tiong-hwa. Tetapi di Palémbang, Bandjarmasin dan di Selebes ada djoega bangsa Priboemi jang mempoenja toko besar.

391. HOOFDINGANG VAN DE JAARBEURS 1923 TE SOERABAJA.
391. DJALAN MASOEK KEPASAR TAHOENAN 1923 DI SOERABAJA.

392. OP DE JAARBEURS VAN 1923 TE SOERABAJA.
392. DIDALAM PASAR TAHOENAN 1923 DI SOERABAJA.

393. JAARBEURSGEBOUW TE BANDOENG.
393. GEDOENG PASAR TAHOENAN DI BANDOENG.

391/393. Zeer groote pasar's als het ware, die maar eenmaal in het jaar worden gehouden en waar men uit het geheele land komt om te zien, wat er te koop is, zijn de jaarbeurzen in verschillende steden, de „pasar malem's", en de tentoonstellingen, die nu hier, dan daar worden gehouden en die alle dienen om de nijverheid en den handel te bevorderen.

391/393. Akan memadjoekan hal perdagangan maka diadakan pasar tahoenan di beberapa kota. Dinegeri-negeri jang lain kadang² diadakan pasar malam atau tentoonstelling, itoepoen seroepa pasar tahoenan djoega goenanja.

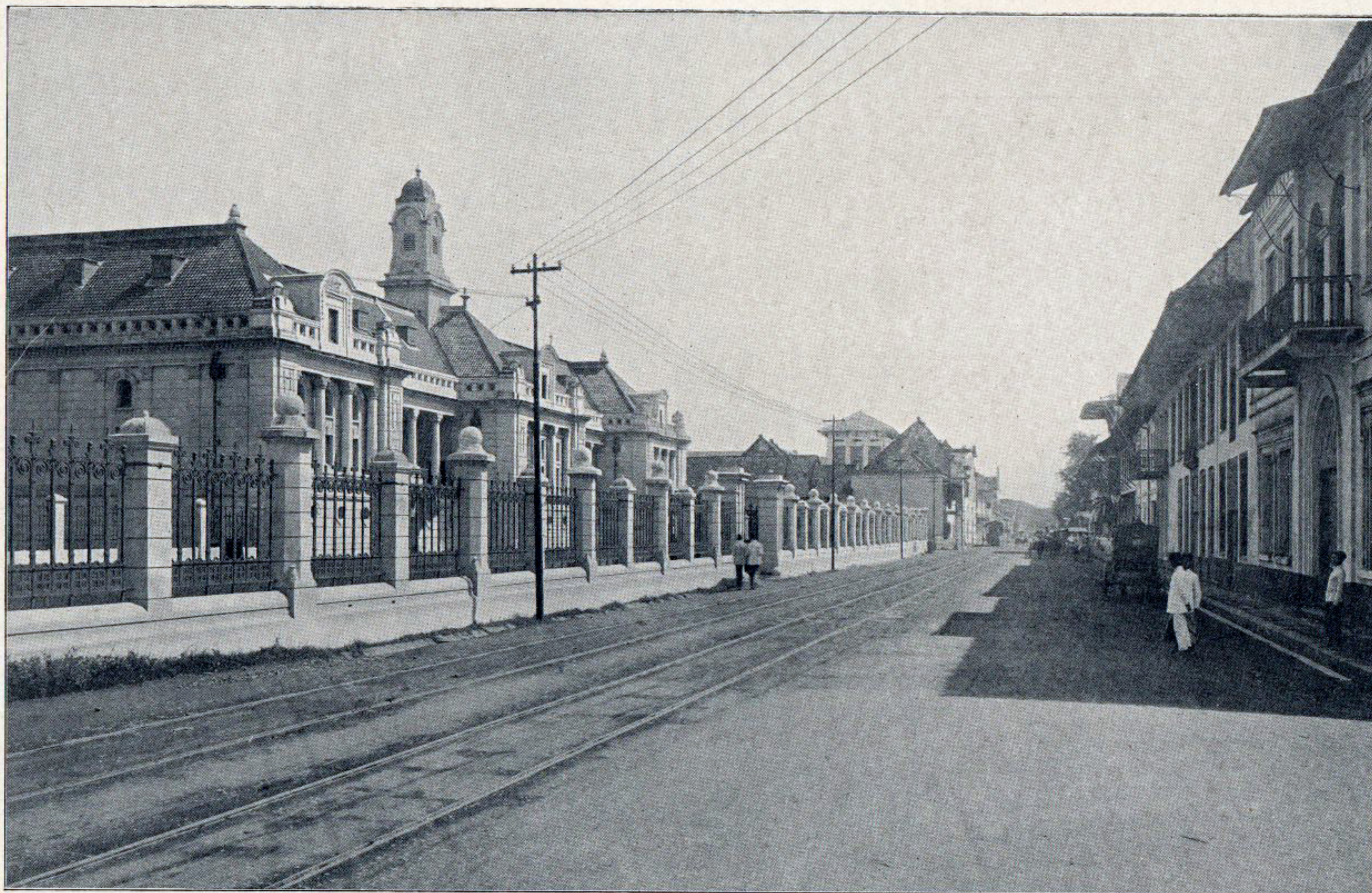

394. GEBOUW DER AFDEELING HANDEL VAN HET DEPARTEMENT VAN LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL.

De voorspoed en bloei van den landbouw, de nijverheid en den handel gaan steeds samen. Daarom zijn deze drie tot één Departement vereenigd, te Buitenzorg, omdat daar de Botanische Tuin is, waaruit indertijd dit Departement is ontstaan.

394. GEDOENG DEPARTEMENT LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL, BAHAGIAN DAGANG.

Oeroesan hal bertjotjok tanam, pekerdjaan tangan dan hal dagang mendjadi oeroesan seboeah Departement, sebab hal jang tiga matjam itoe mémang selaloe berhoeboengan.

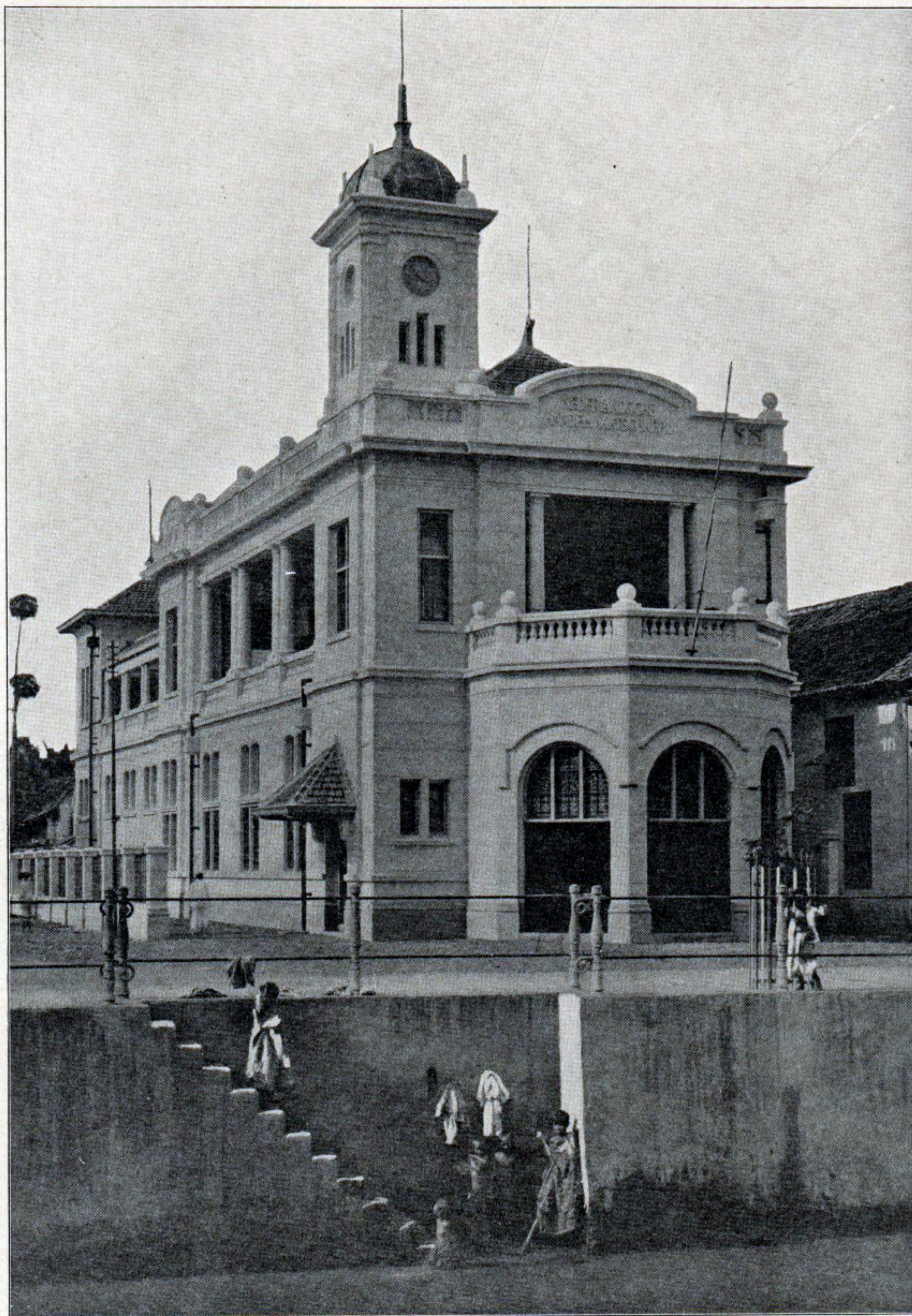

395. HET NIEUWE GEBOUW DER JAVASCHE BANK TE BATAVIA.

Voor den groothandel, den grooten landbouw en de groote industrie zijn Banken noodig, die een goed geregelden geldsomloop mogelijk maken en credieten en voorschotten kunnen verstrekken aan groote bedrijven. In elk land moet er één Bank zijn, die onder toezicht der Regeering het muntwezen in dat land beheert, bankpapier uitgeeft, dat eene vaste waarde vertegenwoordigt, ook de Regeering aan voorschotten helpt enz. In Ned. Indië is dit de Javasche Bank, opgericht in 1827. Later zijn verschillende andere Banken in Indië opgericht.

395. GEDOENG JAVASCHE BANK DI BETAWI.

Oentoeck goenanja perniagaan, pertanian dan paberik² jang besar² perloe sekali ada Bank. Tiap² negeri haroes ada seboeah Bank jang diamat-amati oléh Pamerintah; ialah jang mengoeroeskan saloek béloek djalannja wang, memboeat wang kertas, memberi hoetang kepada partikoelir dan kepada Pemerintah manakala perloe. Bank sematjam itoe ditanah Hindia jaitoe Javasche Bank.

396. GEBOUW VAN HET FILIAAL-KANTOOR DER FACTORY VAN DE NEDERLANDSCHE
HANDEL MAATSCHAPPIJ OP NOORDWIJK, WELTEVREDEN.

In den Compagniestijd mocht niemand buiten de Compagnie handel drijven op Indië. Na het herstel van het Ned. gezag in 1816 was er bijna geen handel tusschen Indië en Nederland. Om dezen in het leven te roepen richtte Koning Willem I in 1824 de Nederlandsche Handel Maatschappij op (eerst in Den Haag, daarna te Amsterdam gevestigd), met eene Factory te Batavia. Deze maatschappij verkocht ook voor de regeering al de Indische gouvernementsproducten en bevorderde de weefnijverheid in Twente en den handel in weefgoederen op Indië. Nu houdt de N. H. M. zich bezig met bankzaken, cultures en andere bedrijven.

396. GEDOENG „NEDERLANDSCHE HANDEL MAATSCHAPPIJ” DI-WELTEVREDEN.

Pada t. 1816 Goebememèn moelai memerintahkan Hindia-Nederland. Pada ketika itoe hampir tidak ada perniagaan apa² antara Nederland dan Hindia-Nederland. Moela itoe pada tahoen 1824 didirikan Nederlandsche Handel Maatschappij; perdagangannya pada zaman itoe barang milik Goebememèn sadja. Oléh sebab itoe maskapai diseboet oléh Priboemi „Koempeni ketjil”. Lama² perniagaan dan pelajaran Hindia-Nederland berkembang; beberapa maskapai perniagaan lain didirikan djoega. Nederlandsche Handel Maatschappij lama² lepas dari Goebememèn, mendjadi sama dengan maskapai lain djoega. Tempatnja ada di-Amsterdam; tjabangnja di-Betawi, kantornja di-Weltevreden dan dalam beberapa kota perdagangan di Hindia-Nederland, Tjina, Djepang, Malaka, Hindia Inggeris dan lain negeri lagi.